

deel1 Bijlokehof Martelaarslaan Bijlokevest



B2

Alleen een klein gedeelte van dit gebouwencomplex is gered uit de brand aan de Martelaarslaan.

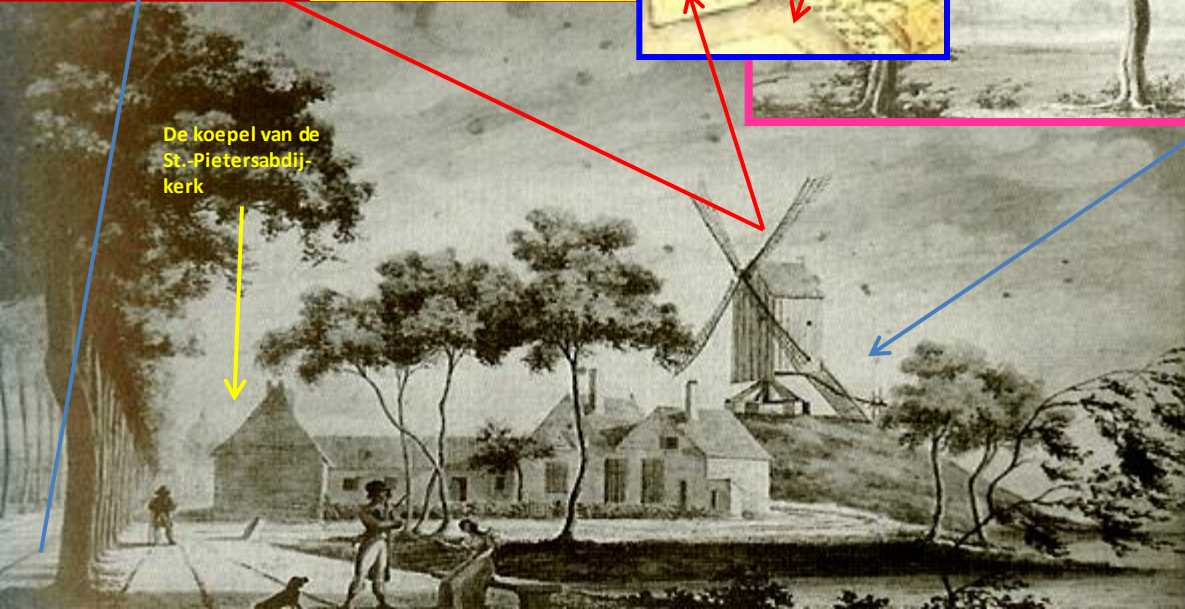


De kleine ring aan de Martelaarslaan (foto van 1976). Langs het pleintje aan de Bijlokehof zijn na een zeer lange leegstand de reclameborden verdwenen.



De straat werd
aangelegd in 1913

Op de stadsvesten rond 1540 stonden er meer dan 100 windmolens!!!



2 tekeningen (1785 & 1799) v/d Rode Roemolen aan het einde van de Roderoe-straat (vroeger Rue du Moulin) aan de Bijlokevest. Reeds sprak men van een molen in 1555. De molen werd in 1857 afgebroken en naar **Kruiningen** (NL) versast waar hij gedoopt werd als "De Hoed". In 1989 verhuisde hij naar het nabijgelegen dorp **Waarde**. Zie volgende dia.

Geschiedenis van de molen

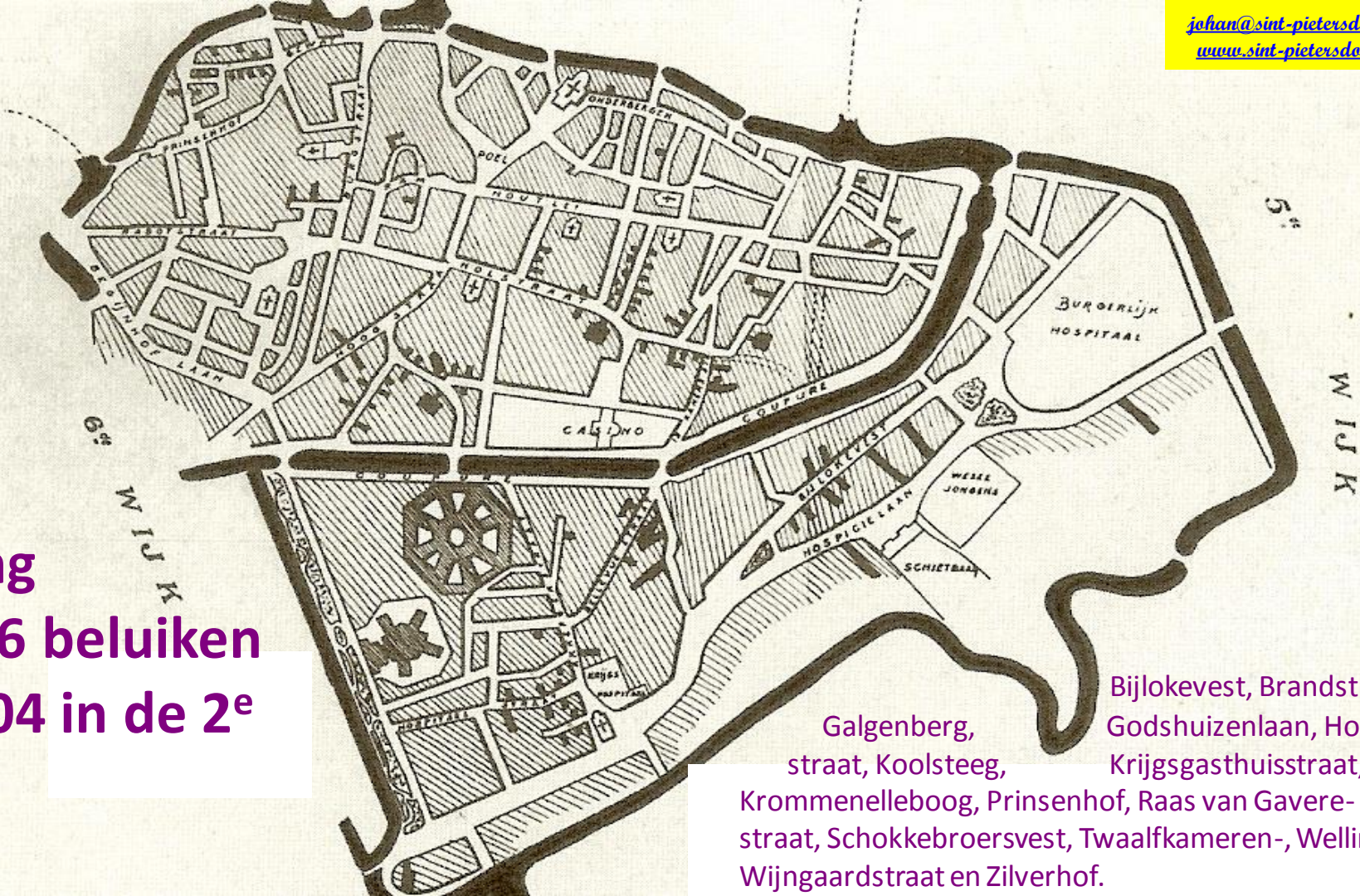
Oorspronkelijk is deze molen al vóór 1550 [in Gent gebouwd als Rode Roemolen](#) . Hardnekkige geruchten willen, dat deze molen ooit diende als oliemolen. Zowel vóór als na de overplaatsing heeft uitvoerig onderzoek echter geen bewijs voor deze stelling opgeleverd.

Johannes van Dijke liet eind 1857 De Hoed door H.J. Vlaeminck, gepatenteerd molenmaker en timmerman te Kapellebrug, naar Kruiningen verplaatsen. Voor de som van 5800 gulden kreeg hij tevens een nieuw woonhuis en stal ter plaatse. Aan te nemen is dat de molen in 1858 op zijn nieuwe plaats maalvaardig was. Na Johannes van Dijke maalden zijn zoon Nicolaas François en als laatste Cornelis Johannes 'Kees' van Dijke tot 1945 voor boeren en bakkers. Enz... enz...

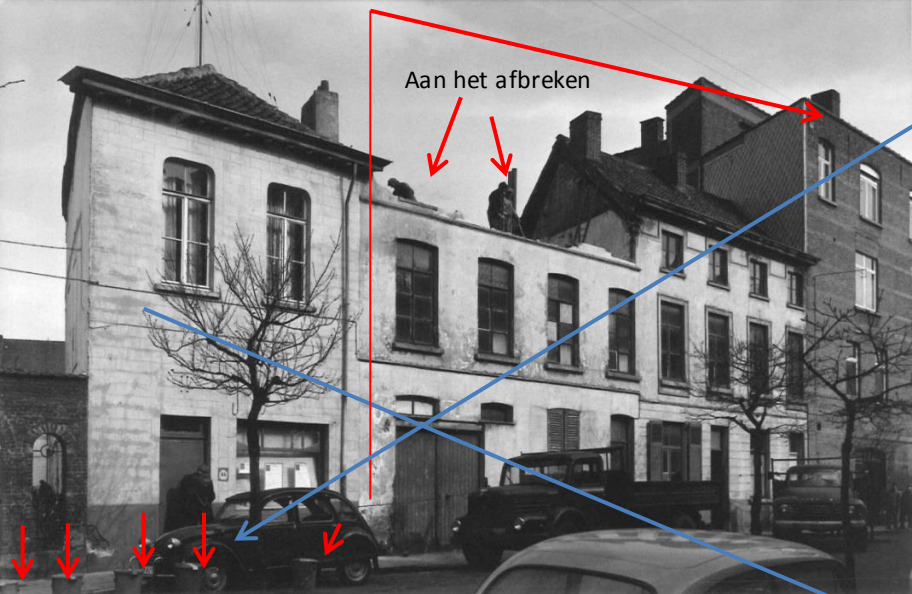


jahan@sint-pietersdexp.be
www.sint-pietersdexp.be

Ligging
van 96 beluiken
in 1904 in de 2^e
wijk.



Bijlokevest, Brandstraat,
Godshuizenlaan, Hoog-
Krijgsgasthuisstraat,
Krommenelleboog, Prinsenhof, Raas van Gavere-
straat, Schokkebroersvest, Twaalfkameren-, Welling-,
Wijngaardstraat en Zilverhof.



We staan er niet bij stil want wekelijks zetten we onze huisvuilzak buiten. Lang geleden werd het huisvuil maar nu en dan opgehaald. Reden men had niet veel of zeer weinig afval daar wat verbrand kon worden in de stoof belandde. Later werd dit door de gemeente geregeld en 3 maal per week werd het opgehaald. Iedereen zette zijn **eigen vuilbak** buiten en alles werd op een kar geladen en voorgetrokken door een paard. Later een camion. Alles werd naar een stortplaats gevoerd. De stad Gent wou net zoals andere steden wat efficiëntie aan de dag leggen en men is **gaan zien naar Nederland en ook Zwitserland**. Op 1/1/1955 mocht men enkel gebruik maken van de ijzeren vuilbakken die afgeleverd werden door de stad. Er dienden **50.000 gestandaardiseerde vuilbakken** worden **aangekocht** en deze werden ter beschikking gesteld van de bewoners. De vuilbak behoorde bij het huis en mocht niet mee verhuisd worden want deze hadden allemaal een nummer. Zoals eerder geschreven was 1/1/1955 de dag dat er **geen vuiligheid meer werd meegenomen die niet in de gestandaardiseerde vuilbak was gekieperd**.

Bylokevest



johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Nu kennen wij de problemen met onze uitlaatgasen. Doch vroeger had men ook problemen. Wat een paard of dieren achterlieten was **waardevol**.

Niet iedereen mocht deze kostbare stof opruimen. De mensen die dit mochten doen hadden een vergunning om deze kostbare stof op te ruimen **want de boeren hadden deze mest nodig om hun land te bemesten**. Nu is het net andersom, men heeft teveel mest en onze bodem word vervuild door te veel nitraten en andere stoffen.

PS. de gestandaardiseerde vuilbak mocht niet meer dan **25 kg wegen** nu mag de grote huisvuilzak slechts 15kg wegen.



heden

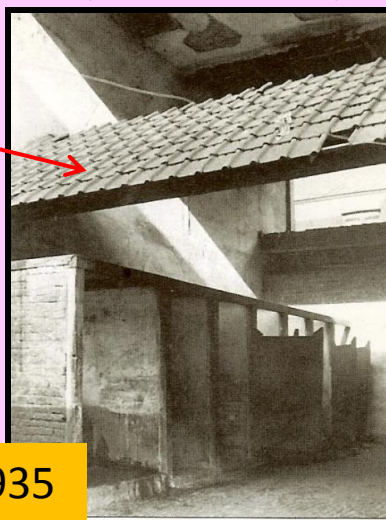
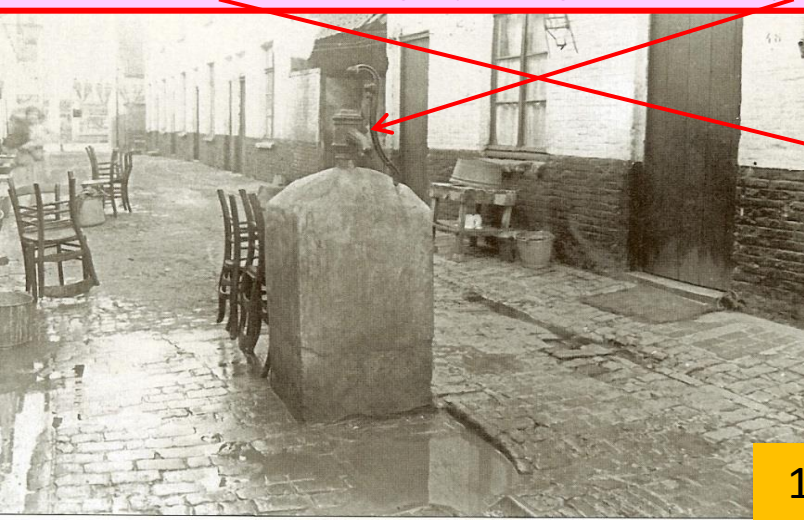


Nrs 18-54.
Zogenaamd
"Cité Evrard".
Uit 1860



heden

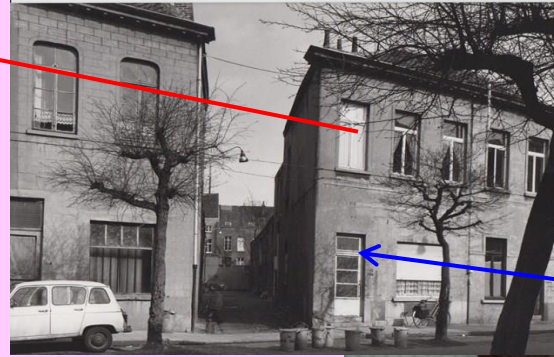
Moesten mensen uit het verleden terug kunnen komen ik denk dat ze hun huis nog zouden kunnen aantonen. Maar nu zijn er overal water, toiletten en douches in de huisjes. Deze mensen zouden nu denken dat daar allemaal prinses wonen. Kijk es naar de openbare toiletten uit 1935 deze deden dienst tot begin de jaren tachtig! Water was er aan de pomp buiten en je wassen was met een teiltje.



1935



1971



Hier zou de vroegere bewoner meer moeite hebben om zich te oriënteren omdat de cité volledig is afgebroken en er eigentijds gebouwd is. De "cité Muyskens" was een cité uit 1860 en had de N^{rs} 56-84 aan de **rechterkant** en **links** zijn de huisjes uit **1862**.



Bijlokevest 1971

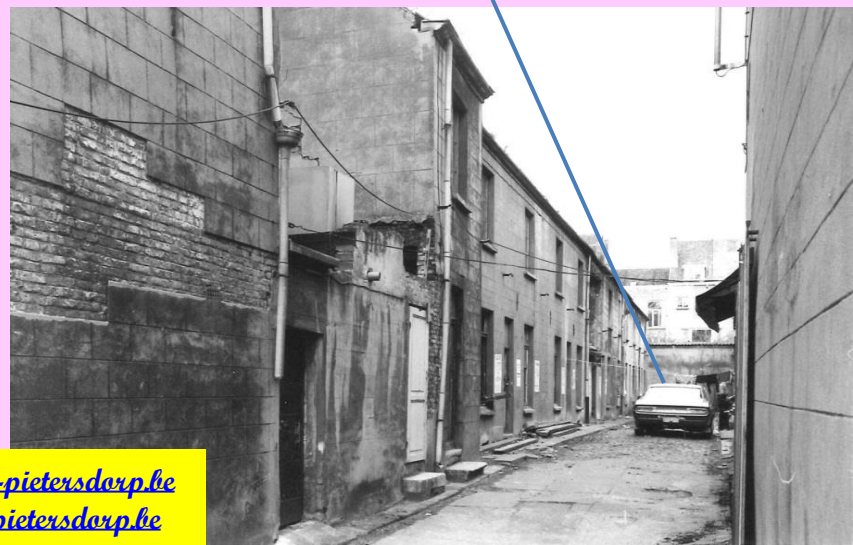




Bijlokevest 1971



N^{rs} 86-116. "Cité Muyskens" uit 1865. Ook hier zou de oude bewoner zich niet meer herkennen. Toch allemaal ni zo lang geleden. Nieuwbouw is uit de jaren negentig.



Ik verschiet er zelf van dat er rond de jaren zeventig nog weinig verkeer was, vergeleken met nu. Nu is het zoeken om een plaatsje. Je kon de was-draad nog dwars over de straat hangen.



Bijlokevest 1971

jehan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be



Op vele plaatsen in Gent kwamen er stadstuinjes na afbraak van woonhuizen of citeetjes. Hier niet. Je ziet nog een deel van de afgebroken muur met zijn steunberen en de inrijpoort van een grote stadstuin op de Coupure links. Lees hieronder verder een tekst uit een boek dat over de Coupure handelt.

De centrale (dubbel)percelen werden ingenomen door (vandaag spijtig genoeg verdwenen) monumentale woonhuizen, enkele van de oudste en meest statige van Coupure Links, zoals dit van inspecteur Gerard van het kadaster, en rechts daarvan, dit van bouwondernemer en kolenhandelaar Marlier-Maerckx. Landmeter Saurel-Gerard, bekend als auteur van het stadsplan van Gent dat zijn naam draagt, kocht van zijn schoonvader Gerard het perceel grond links van diens woning, het deel van de tuin palende aan de Coupure, en liet er zijn woning optrekken.

Al deze huizen werden in de jaren 1980 – onder het nodige protest – opgeofferd voor de bouw van appartementsgebouwen. Gelukkig konden de bijbehorende grote tuinen achterin, als laatste getuige van de vroegere lusthoven langs de Coupure, worden gered en herbestemd tot buurtpark voor de bewoners van o.a. de Bijlokevest.

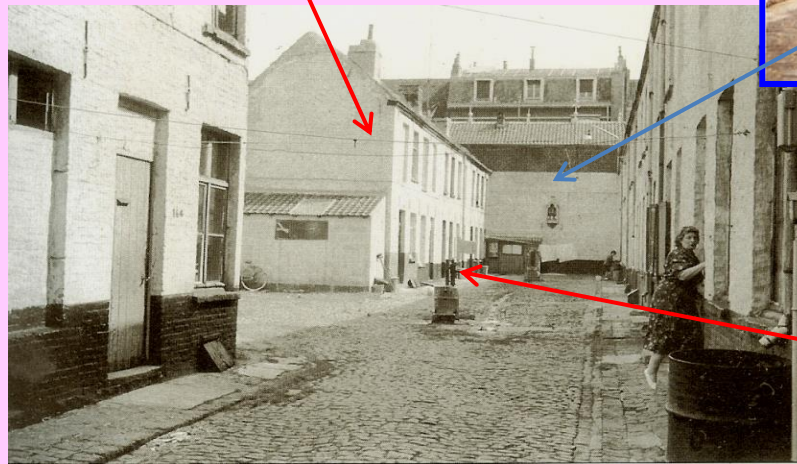


Bijlokevest 1971



jehan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Het kapelletje in deze volksbuurt werd geplaatst door de heer A. Van der Schelden ter ere van de Moeder Gods om haar bescherming over het beluik af te smeken.



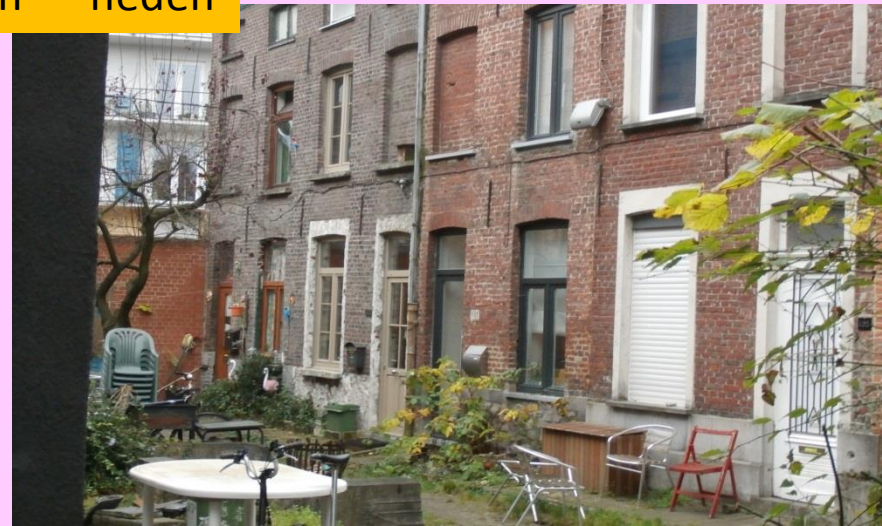
N^{rs} 118-168. De "Cité Van de Bossche uit 1862. Ieder heeft heden zijn eigen mini-tuintje en er is net zoals in de andere citeetjes even veel comfort. Tot in de jaren negentig was er water aan de pomp buiten te nemen. In de winter moest men de pomp laten leeglopen tegen het bevriezen (anders was de pomp kapot gevoren).

jehan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

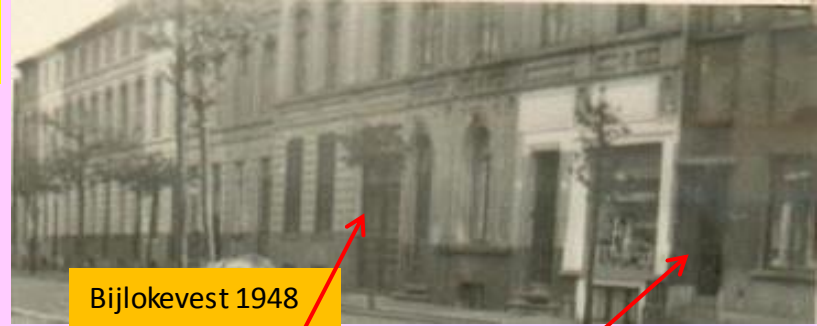


1971 en heden

Hoe maak ik
van de
openbare weg
in de
Bijlokevest,
privébezit. Je
laat alles maar
groeien en
groeien.



jehan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be



Bijlokevest 1948

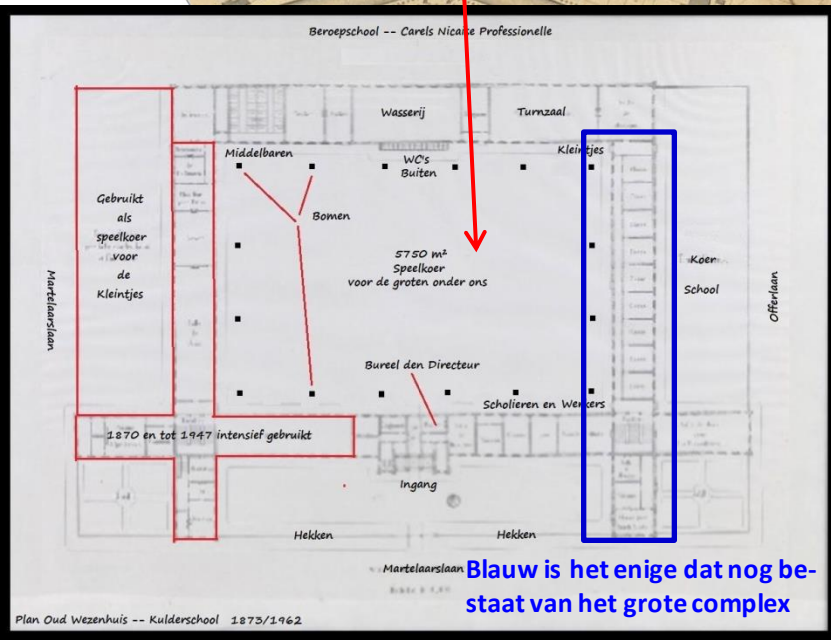
Bijlokevest



Nogmaals een foto uit 1948. De rechterkant is blijkbaar goed bewaard gebleven, maar de andere kant is totaal niet meer te herkennen.

Tussen de **Kortrijksepoort** en de **Nieuwe Wandeling** moet de **gracht** worden gedempt die gegraven werd ± 1578. Deze zal later een deel worden van de klei-
ne ring. Men heeft 225.308 m³ aardenodig. Deze laan werd de Godshuizenlaan genoemd en later verder opgedeeld in Einde Were en Martelaarslaan. De
nodige aarde kwam van een aannemer die voor de staat verbredingswerken uitvoerde aan de **Brugse Vaart**, dus na 1860 toe alle grachten werden gedempt.

Van
Roger



Dit is een kaart van
1855, het wezen-
huis zal komen te
staan op grond van
de stad na het
dempen van de
stadsgrachten.

Plattegrond van de benedenverdieping van het jongensweeshuis
aan de Martelaarslaan te Gent

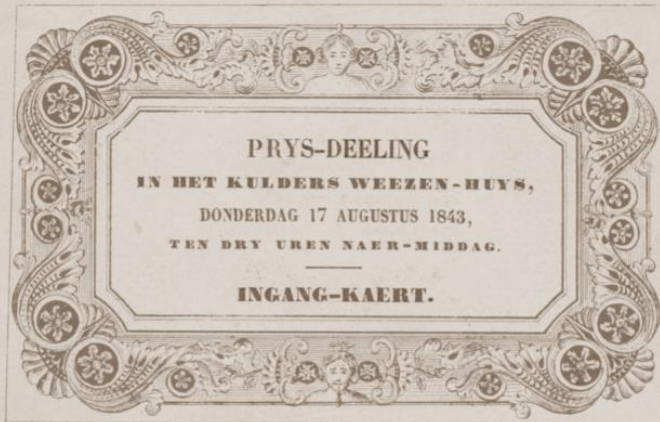
Beschrijving

Plattegrond van de benedenverdieping van het toenmalige weeshuis aan de Martelaarslaan te Gent. Dit werd gebouwd in 1870 en tot 1947 intensief gebruikt. **Na de brand in 1947 werden de weesjongens 4 jaar lang ondergebracht in het militair hospitaal, en in juli 1951 keerden ze terug naar het nog bruikbare gedeelte van hun instelling.** Een nieuw tehuis werd gebouwd aan de Jubileumlaan voor jongens en meisjes. Het kreeg de naam '**Home Prins Filip**'. De grote verhuizing gebeurde vanaf november 1962. Het paviljoencomplex bood plaats aan 150 jongens en 120 meisjes, maar dat aantal werd in de daaropvolgende jaren nooit gehaald. Het aantal leerlingen verminderde alsmear en vanaf **1979 verbleven in het home geen meisjes meer.** De laatste 34 jongens verlieten de instelling op 8 november 1984.

Gentse weeskinderen konden sindsdien terecht in pleeggezinnen of vormden kleine leefgroepen in gezinsvervangende tehuizen. **De wezeninstellingen behoorden vanaf dan voorgoed tot het verleden.**

jehan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Blauw is het enige dat nog be-
staat van het grote complex



Het oord der gefusilleerden tijdens oorlog I en II. Zijstraat van de Martelaarslaan

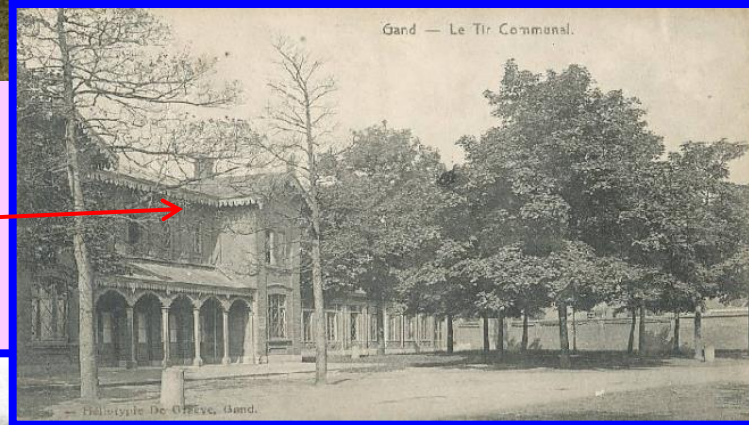


Ook deze gebouwen en het Oord der Gefusilleerden was grond van de stad zoals eerder werd beschreven.

Martelaarslaan, vroeger ook Godshuizenlaan genoemd, maakt deel uit van de brede ringlaan aangelegd rond 1864 **op de gedempte stadswal**. Sinds 1918-1919 werd het deel tussen Bijlokehof en de Rozemarijnstraat **Martelaarslaan genoemd** naar de terechtstelling van de burgers tijdens de 1^e Wereldoorlog.

Aan de linker straatkant voorbij de bocht van de huidige Groot-Brittanniëlaan werd begonnen met bouwen in **1869** voor het enorme complex van het jongensweeshuis

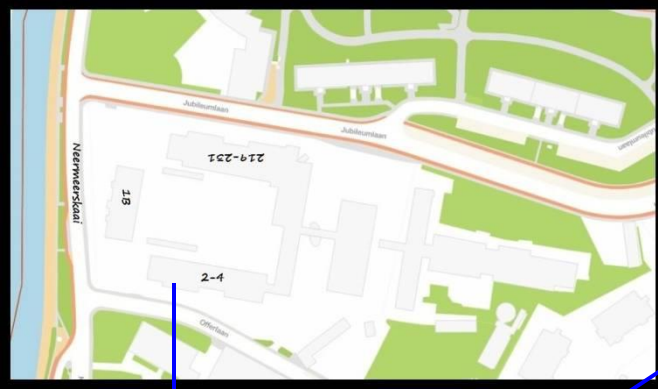
Ook dit is verdwenen op de Martelaarslaan



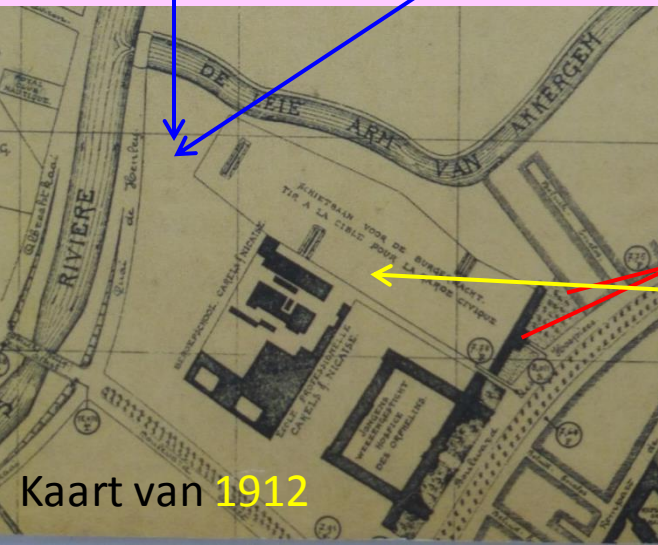
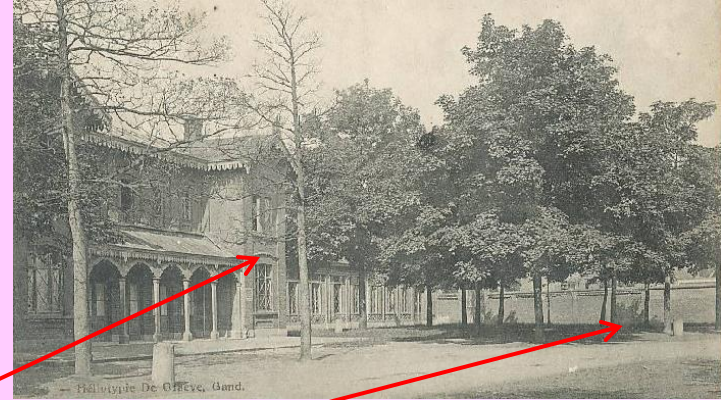
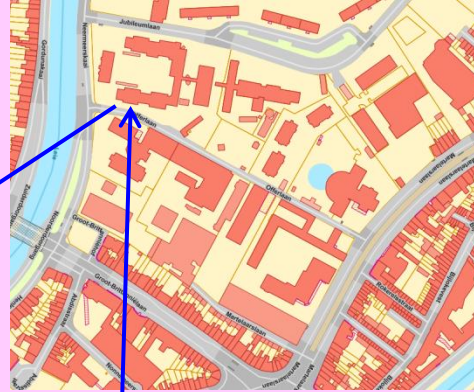
De gemeentelijke schietbaan is al lang verdwenen. Plaats zie volgende dia.



In 1947 brandde het wezenhuis bijna volledig uit. Ik wik mijn zinnen. Ik denk dat dit het grootste drama was waarmee het stadsbestuur mee geconfronteerd werd. **Al die kinderen moesten een nieuwe thuis, onderkomen hebben.** Meer dan 10 jaar later had men allerlei nieuwe gebouwen. Maar meer en meer kwamen er andere inzichten zodat vele wezen werden opgevangen in een huisgezin.



De wezen trokken in 1958 naar nieuwe lokalen achter de huidige gebouwen waar vroeger een schietstand was.



Gedurende de twee wereldoorlogen werden mensen hier terechtgesteld en bleef dit oord als herdenkingsplaats dienen.



Het eerste werk was de stadsgrachten dempen. Dit gebeurde na het besluit op **21 jul. 1860** dat de **octrooirechten afschafte**. Het was toen de tijd om er rustig te wandelen. Heden is het de kleine ring. En wandelen of er rustig op de bank zitten? (zie gele pijl)

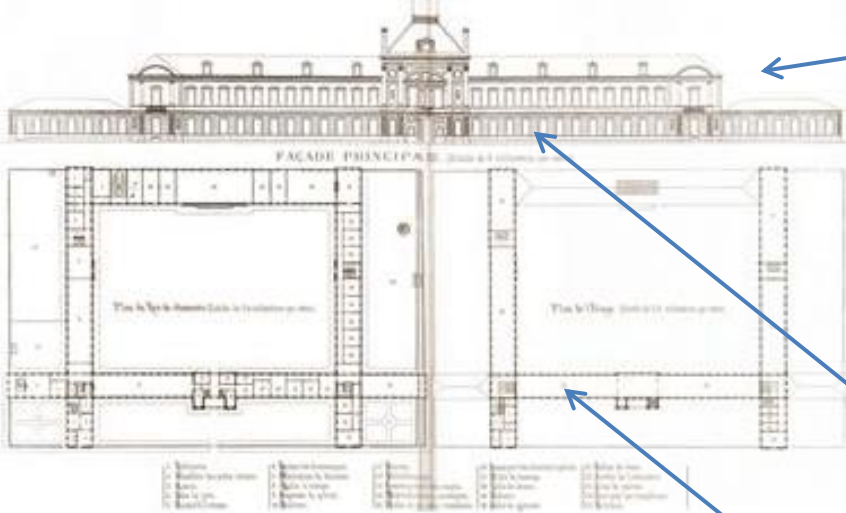


Enkel deze vleugel bestaat nog.

In 1873 namen de Gentse Kulders (wezen) hun intrek in de nieuwe gebouwen aan de Martelaarslaan. In 1947 brandde het grootste deel van het complex uit.

joan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be





De tekening, het prille
begin van het weeshuis en
het einde met de
verschrikkelijke brand in
1947.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be



Het oude weeshuis

Tip van Roger



Ik ben niet zeker, zou het niet kunnen zijn dat er maar **1 spoor lag voor 1963** want de tram reed zeker niet op eigen bedding? Hier is het groen tussen de **2 bomen verdwenen en zal de kleine ring nu bestaan uit 2 maal 2 rijvakken**

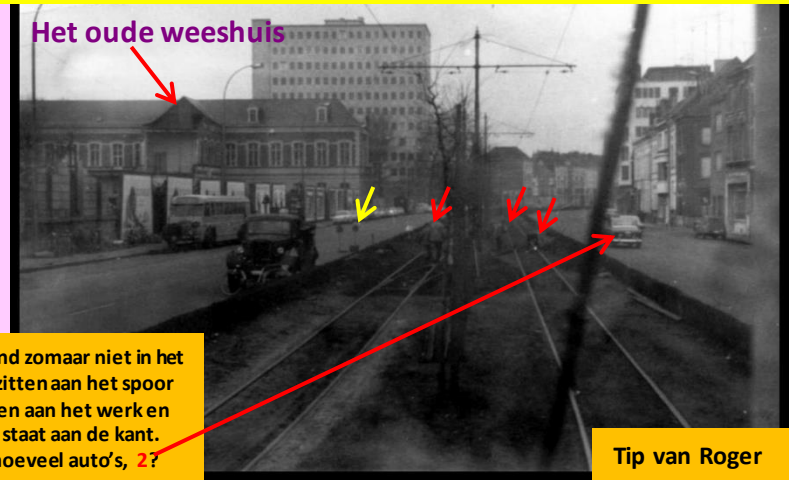
Nivelleringswerken van de boulevards waren zeer arbeidsintensief. Om deze klus te klaren werden tussen 1862 en 1864 een 200 man aangeworven om de Nieuwe Wandeling, Einde Were, Bijlokevest tot aan de Leie aan te leggen. Daarna kwam in 1865 de Citadellaan (deze is nu opgesplitst in de voornoemde en de Ch. de Kerchovelaan) en dan was de St.-Lievenslaan aan de beurt. En nog waren de werken niet af, vanaf 1866-1867 werd de Begijnhoflaan van de Waldam tot aan het Rabot aangepakt.

PS. Door de burgeroorlog in de VS tussen het noorden en het zuiden kwam er geen katoen meer binnen en zaten duizenden textielarbeiders zonder werk, vandaar de inzet van deze arbeiders.

Ten tijde van de werken was Ch. de Kerckhove burgemeester (1858-1881) en het was toen dat er evenveel straten werden aangelegd dan in de **2 vorige eeuwen samen**.



Het oude weeshuis



De tram stond zomaar niet in het midden. Er zitten aan het spoor nog 3 mannen aan het werken hun camion staat aan de kant. Bemerkt hoeveel auto's, **2?**

Tip van Roger



De Kulders waren de jongens van het weeshuis die vroeger gehuisvest waren aan het Bisdomein waar later de Nationale Bank van België zou gebouwd worden, heden Hogeschool Gent, muziekconservatorium. 'k Denk dat dit reeds de gebouwen waren op de Martelaarslaan? De Kulders waren veel gevraagd op optredens en altijd was er veel ambiance. In de jaren vijftig-zestig was onze maatschappij goed veranderd met opkomst van tv en namen optredens langzaam af.

29-7-1963 was het laatste concert dat de Kulders gaven voor het sluiten van de Gentse feesten op de Korenmarkt. Daarmee werd de traditie na 90 jaar afgesloten. En daarmee kwam ook een einde aan de **fanfare die 105 jaar bestond.** Deze werd gesticht in 1858. **Deze fanfare was altijd zeer populair geweest.** Voor allerlei gelegenheden werd er beroep op gedaan.



van Roger

De militaire muziekkapel in 1915 aan de achterkant van het weeshuis van de Martelaarslaan. Blijkbaar had de Duitse bezetter ook op dit gebouw zijn oogje laten vallen

De verdwenen vleugel van het afgebrande gebouw op de Martelaarslaan werd later ingenomen door gebouwen van technische scholen van de Stad Gent. In 1951 was hersteld wat te herstellen was. De wezen trokken in 1958 naar nieuwe lokalen achter de huidige gebouwen waar vroeger een schietstand was.



Onderaan links zien we de grote slaapzaal, wat ik niet weet of ik iets heb gelezen over **slachtoffers**? Toen ik intern was op school begin de jaren zestig was onze slaapzaal gelijkaardig.



Ik denk dat de brand van het weeshuis één van de grootste branden was in onze stad. **Alleen 1 vleugel werd van brand gevrijwaard.**



Kledij van wezen uit de 18^e eeuw



De wezen hadden allemaal een uniform. Voor de meisjes waren het de Rode Lijvekens, die zaten gehuisvest sinds 1751 in de Rode Lijvekensstraat aan het Sluizeken. Je had ook nog wezen in de Onderstraat. De jongens hadden een blauw lijveken, deze waren gehuisvest aan de Reep naast het Gerard Duivelsteen waar vroeger de Nationale Bank was, later verhuisd naar de Martelaarslaan. Ook in de Barrestraat was er een weeshuis.

De Martelaarslaan heeft er zeer lang zo uitgezien
(meer dan 15 jaar)



Na de brand waren de wezen gehuisvest op allerlei
plaatsen in onze stad en daarna was men begonnen aan
een moderne huisvesting in 1958.



johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

De rest van het uitgebrande gebouw (dak volledig
weg) werd volledig afgebroken om de
nieuwbouw te kunnen bouwen



Jubileumlaan ex-
weeshuis van 1962
tot 1984 nu OCMW



Tip van
Roger
Caufrier

Neermeerskaai ex-
weeshuis van 1962
tot 1984 nu OCMW



jehan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be



Offerlaan ex-
weeshuis van 1962
tot 1984 nu OCMW

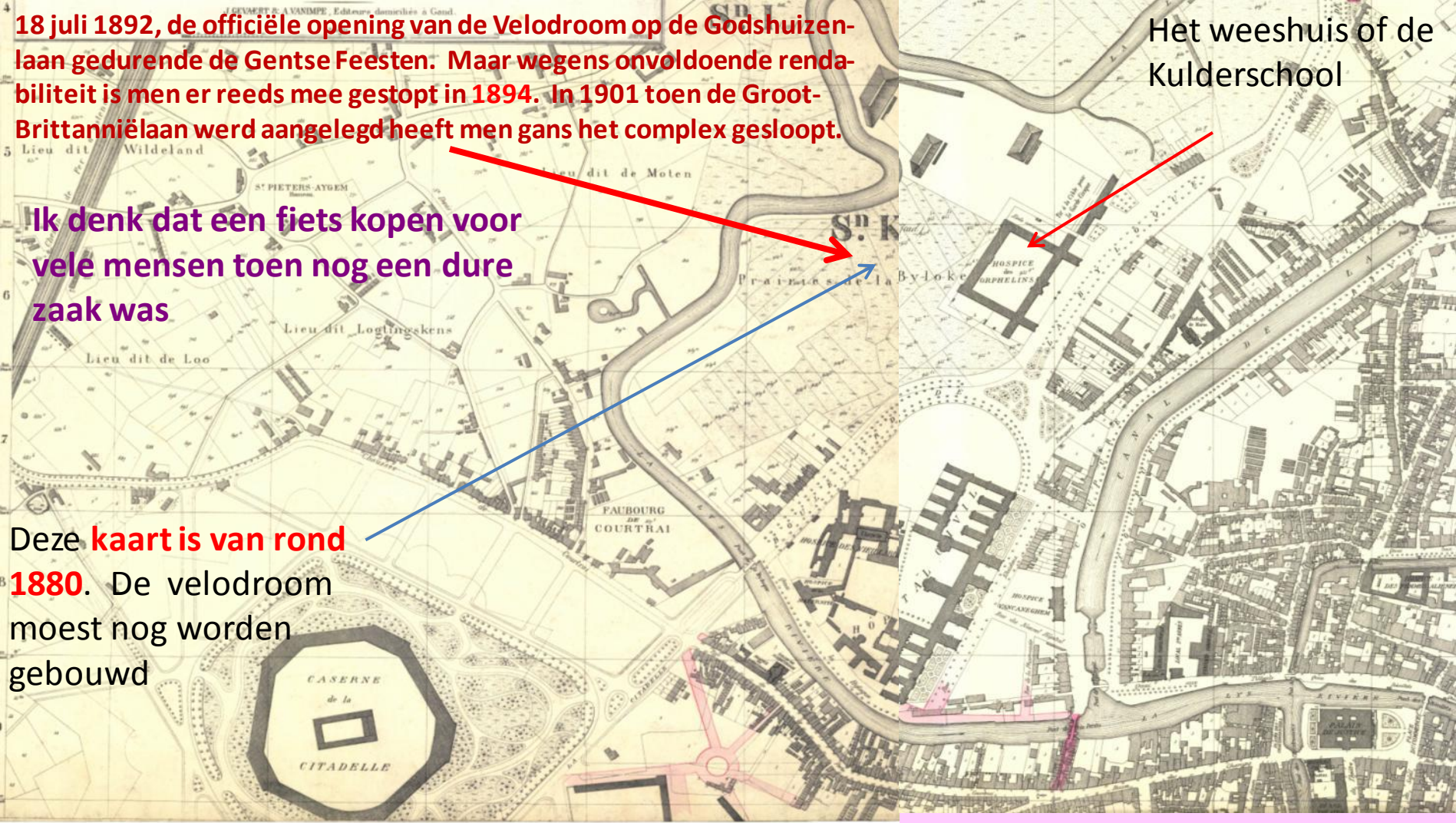
In 1984 werden in de stad alle weeshuizen opgedoekt zodat
deze gebouwen in feite tot het verleden behoren.



18 juli 1892, de officiële opening van de Velodroom op de Godshuizenlaan gedurende de Gentse Feesten. Maar wegens onvoldoende rendabiliteit is men er reeds mee gestopt in 1894. In 1901 toen de Groot-Brittanniëlaan werd aangelegd heeft men gans het complex gesloopt.

Ik denk dat een fiets kopen voor vele mensen toen nog een dure zaak was

Deze kaart is van rond 1880. De velodroom moest nog worden gebouwd



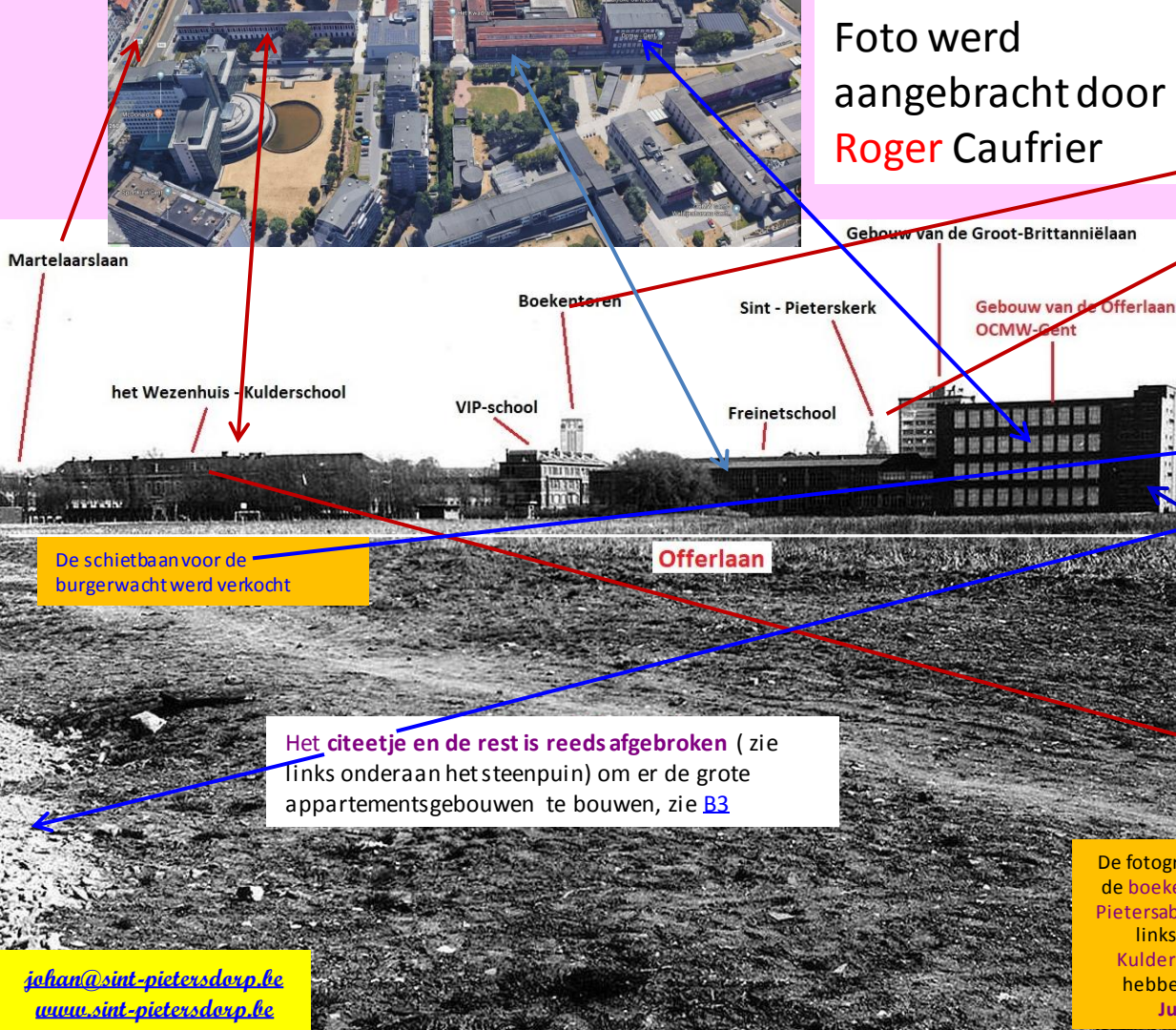
Deze piste werd geopend in 1892. Zij had een omtrek van liefst 370 meter. Het was geen succes want reeds in 1895 werd het te huur aangeboden en nog eens 6 jaar later werd het openbaar verkocht en afgebroken, nl. in 1901. **De verkavelingen gebeurde op de nog niet bestaande Groot-Brittanniëlaan, Nonnemeers en de Abdissstraat.** Met het opkomen van de fiets was het verboden wedstrijden op de openbare weg te organiseren (**bvb. 1^e ronde van Frankrijk was in 1903**), vandaar de bouw van vele pistes. Op de foto stond er "wielerpiste in Gent". Dus is dit de enige plaats waar er in open lucht op een piste kon worden gefietst. Niet waar. In de omgeving van de Weidestraat werd in 1893 de Vélodrome Populaire Gantois Wullem gebouwd. Omstreeks 1910 de Vélodrome Gantois van Oscar Braeckman. Aan de Reep werd er een overdekte velodroom opgericht, jaartal staat niet vermeld. Ook aan de Waalse Krook werd er een overdekte velodroom gebouwd, Maison Américaine. In 1930 werd er een nieuwe piste geopend in Langerbrugge en gesloopt 60 jaar later. In Gentbrugge en Mariakerke stonden er openlucht velodrooms, ook Zwijnaarde had zijn wielerpiste. Van de recente pistes zijn het Kuipke in het Citadelpark en Eddy Merckx op de Blaarmeersen de enige nog bestaande.



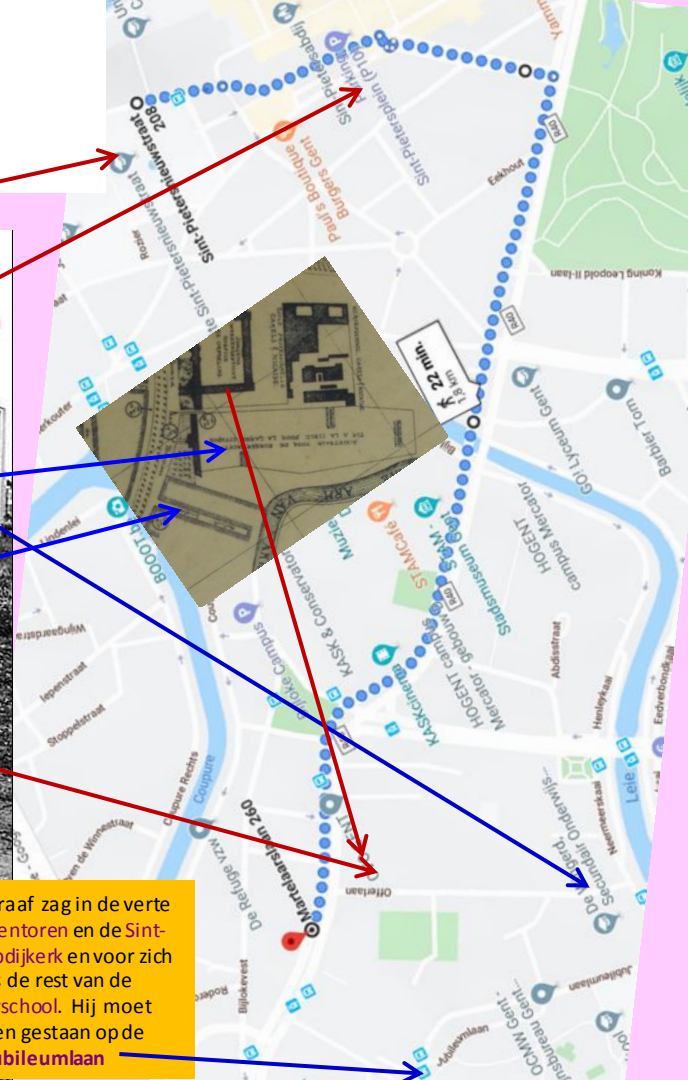
De wielerpiste met op de achtergrond het weeshuis of de Kulders. Deze gebouwen zijn allemaal in as gelegd door een grote brand. Alleen **één vleugel bleef bewaard** en is nog te zien aan de **Martelaarslaan**.



Foto werd
aangebracht door
Roger Caufrier



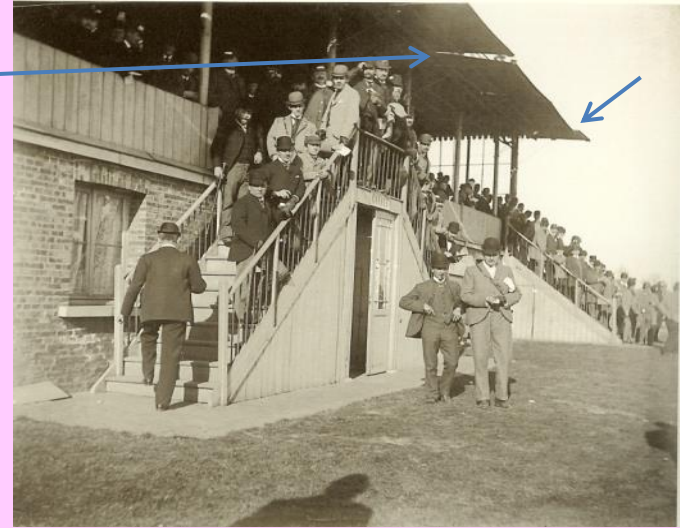
De fotograaf zag in de verte
de boekentoren en de Sint-
Pietersabdijkerk en voor zich
links de rest van de
Kulderschool. Hij moet
hebben gestaan op de
Jubileumlaan



Wanneer deze foto's werden genomen weet ik niet maar ik denk dat deze wel één van de laatste zullen geweest zijn vóór de afbraak. Het dak bevond zich reeds in slechte staat. De velodroom was geen lang leven beschoren, hij heeft maar een 9 jaar bestaan en is dan openbaar verkocht.



Het middenplein kon gebruikt worden voor allerlei evenementen (jumping, tennis, voetbal enz...)

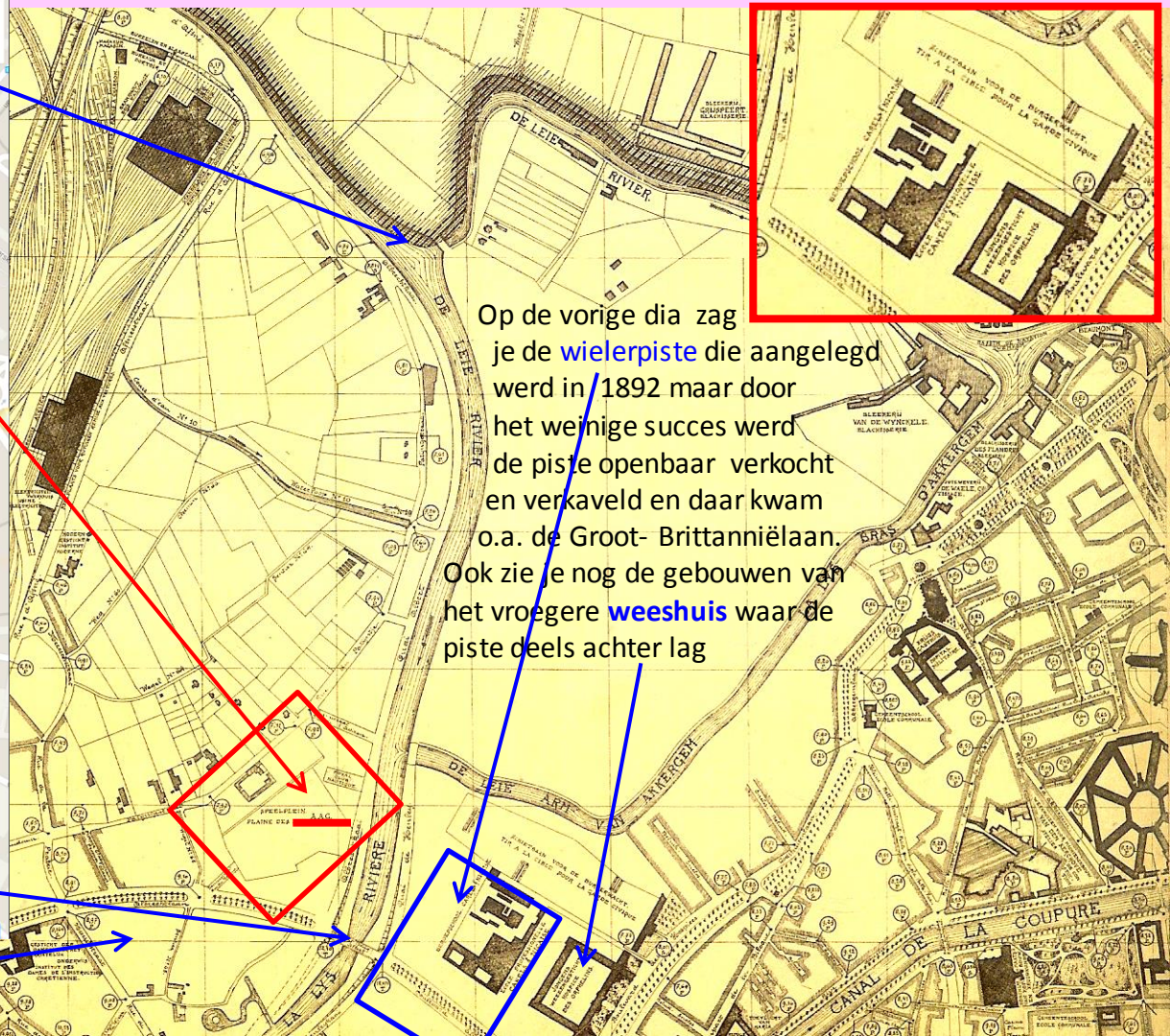


Waarom deze 2 kaarten?

KAA.GENT. In 1910 hadden ze een terrein bij de Clementinalaan, doch daar moesten ze **weg voor de WT van 13ne**. Zij vonden een nieuw terrein dicht bij het vorige. **Aan de Leie dicht bij de Koning Albertlaan**.

Bij een brand in 1915 en verkaveling moesten men op zoek naar een nieuwe stek. Veel zal er daarna niet veel meer gevoetbald werden denk ik, want **alle jonge mensen zaten aan het front**. De nieuwe straten in deze omgeving hadden namen die doen denken onrechtstreeks aan AA Gent. De **Sportstraat** en de Tennisbaanstraat. Na de oorlog van 14-18 zocht men opnieuw een geschikt terrein en dit gebeurde in 1920 op het zeer gekende Jules Ottenstadium in Gentbrugge. Daar werd de ploeg groot met de gekende naam "La Gantoise" voor de ouders en AA Gent en verder ken je de geschiedenis wel.

De huidige kaart en deze van 1912



Op de vorige dia zag je de **wielerpiste** die aangelegd werd in 1892 maar door het weinige succes werd de piste openbaar verkocht en verkaveld en daar kwam o.a. de Groot- Brittanniëlaan. Ook zie je nog de gebouwen van het vroegere **weeshuis** waar de piste deels achter lag

Omdat het bestand te groot zou zijn staat het vervolg op B3

Vergeet ook niet regelmatig je **geschiedenis te wissen** want Google houdt wel bij wat je hebt bekeken. Bvb. als ik er een vernieuwde serie opzet onthoudt deze de oude.

Beste we zijn geen bedrijf welke men **dagelijks** contacteert. Voor ons is het van belang het webadres door te geven aan vrienden en ook E23 erbij te vermelden zodat zij onmiddellijk hun straat kunnen vinden.
Zalig toch!



Bekijk ook E23 of je te zoeken straat voorkomt in de lijst van de **5 delen**

jehan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be